

کتابخانه واتیکان نسخه های خطی را راحت تر در اختیار ما قرار می دهد تا کتابخانه آستان قدس

حجت الاسلام و المسلمین **سید احمد حسینی اشکوری**، فهرست نگار و کارشناس برجسته کتب خطی از دغدغه های خود در شیوه تحقیق در ایران می گوید. وی در نجف اشرف به دنیا آمده و پس از خواندن دروس حوزوی در همان شهر به فعالیت های فرهنگی مشغول شده است. کار اصلی وی نوشتن در سه رشته است: «فهرست نگاری»، «ترجمه و شرح حال علما» و «تصحیح و تحقیق متون علمی». تاکنون سیصد جلد از آثار او به چاپ رسیده که هشتاد جلد در راستای فهرست نگاری بوده و بقیه تالیف یا تحقیق و تصحیح متون شیعی است.

این فهرست نگار و کارشناس برجسته کتب خطی همچنین برگزیده سیزدهمین همایش کتاب سال حوزه بوده و به عنوان فهرست نگار نمونه کشور نیز انتخاب شده است. دغدغه های وی در زمینه تفاوت کار تحقیقی در ایران و کشورهای اروپایی، شیوه نگهداری کتب خطی و در اختیار قرار دادن منابع پژوهشی نکات برجسته ای است که از گفت و گوی خبرگزاری حوزه با این استاد فهرست نگار انتخاب شده و در ادامه می خوانید.

* من به نگارش عربی خیلی معتقدم به این جهت بر آنم فرهنگ ما در جهان آنچنان که باید و شاید مطرح نیست و دلیلش هم این است که حوزه های ما کتاب هایشان را اکثراً فارسی می نویسند و این در سطح جهانی مطرح نیست. من عربی نویسی را اهمیت می دهم و با استقبال خوبی هم روبرو شده و با عربی روز منطبق است تا با عربی حوزه و سنتی. بیشتر کارهایم در ایران چاپ شده و بخشی هم در لبنان.

* چیز مهمی که در مورد کتاب فهرست نگاری هست استقبال بسیار خوب موسسات فرهنگی کشورهای اروپایی است. من سفرهای زیادی به اروپا و دانشگاه هایش داشتم، کسانی که در حوزه شرق شناسی کار می کنند، نیاز زیادی به منابع ما دارند و چون زبان این کتاب عربی است و از جهت کتاب شناسی و نسخه یابی هم مرتب و قابل قبول است مورد توجه و اقبال خوبی قرار گرفته است.

* اروپایی ها خصوصاً فرانسه، انگلیس و آلمان، خیلی زود شروع کردند به فراهم کردن نسخه های خطی و با تبلیغات فراوان، اینگونه وانمود کردند بهترین و بیشترین کتب خطی را آنها در اختیار دارند و این از نظر جنبه تبلیغاتی برای آنها بسیار مهم است، اما من شخصاً معتقدم بزرگترین کشوری که نسخه های خطی را در بیشترین تعداد دارد ایران است، با در نظر گرفتن نسبت های جغرافیایی و جمعیتی و... و ضمناً بیشترین فهرست هایی که نوشته شده باز هم در ایران است.

* با همه این‌ها ما همیشه به کشورهای خارجی و اروپایی نظر داریم، حال آنکه بیشترین میراث‌ها را ما خودمان داریم، اگر سعی کنیم تبلیغات صحیح و خوبی برای این میراث خود داشته باشیم بسیار بهتر خواهد بود. چیزی حدود هفتصد جلد فهرست در ایران نوشته و چاپ شده است و این در میان کشورهای جهان بی‌نظیر است.

* وقتی کتاب‌هایی را که مثلا درباره شرح حال علما نوشته شده مطالعه می‌کنیم و یا اینکه فلان راوی یا عالم چقدر کتاب داشته است را در منابع دنبال می‌کنیم به این نکته می‌رسیم که کتاب‌های بسیاری درباره این علما و راویان نوشته شده که در دسترس ما نیست و البته در کاوش‌های ما در کتابخانه‌ها، برخی از این عناوین در حال پیدا شدن است ولی بسیاری از آنها هم به دست ما نرسیده و نشان از بین رفتن آنها در طول زمان و بر اثر حوادث مختلف را دارد.

* ما نباید آسیب‌هایی را که فقط در زمان قدیم به کتاب‌ها زده می‌شده را در نظر بگیریم، بلکه به این نکته هم توجه کنیم متأسفانه این آسیب‌ها فقط منحصر در قدیم نبوده و در عصر ما هم هست.

* من یک کتابخانه بسیار مهمی به نام «آل‌آفا» در کرمانشاه دیدم که مربوط به تیره مهم و معروفی در آنجا بوده است که آتش گرفته و تعداد کمی از نسخه‌های نیم سوخته آن کتابخانه الان قابل استفاده است، یا بسیاری از خانواده‌ها، کتاب‌ها را به طرز نادرستی نگهداری کرده و یا حتی در زمین دفن کرده‌اند و یا نمونه‌های دیگری از این دست که در زمان ما متأسفانه رخ داده است.

* باید توجه کنیم آسیب‌هایی از ناحیه خود ما در عصر کنونی متوجه کتاب‌ها می‌شود به ویژه نسخه‌های شخصی از کتاب‌های خطی که باید مراقبت کنیم و از آنها عکس بگیریم تا از بین نرود.

* غربی‌ها روش علمی افراد را در نظر می‌گیرند و آدم‌های دقیقی هم هستند، مثلا وقتی قرار است یک دایرةالمعارف را تصنیف کنند هر رشته را به دست یک متخصص برجسته می‌سپارند نه اینکه تمام دایرةالمعارف در تمامی رشته‌ها را یک نفر انجام دهد. من قصد این را ندارم که ارزش کارهای خودمان را پایین بیاوریم، ولی گاهی اوقات دایرةالمعارف یا کتاب‌ها و مجلاتی در کشور ما منتشر می‌شود که از جایگاه علمی مناسبی برخوردار نیستند.

* یکی از فرق‌های ما با اروپا هم همین است که آنها کار را به متخصص می‌دهند در حالیکه در کشور ما بعضا موسساتی تشکیل می‌شود به صورت دوستانه و فامیلی که گاه حتی مسئول موسسه اصلا تخصصی در کار خودش ندارد.

* در سفری که به اروپا داشتم با رییس کتابخانه واتیکان ۱۹۶ نسخه خطی را عکس گرفتیم، خیلی رفتار خوبی داشتند و راحت کارمان، انجام شد آن هم بهترین نسخه‌ها ولی در کتابخانه آستان قدس یک گروهی را گذاشته‌اند که نسخه‌های نفیس را به محقق نمی‌دهند.

منبع: خبر آنلاین